

ВСТУП

Статистика підприємства є інструментом забезпечення процесу виробітки обґрунтованих управлінських рішень за допомогою використання статистичних показників, які характеризують діяльність підприємства.

Метою дисципліни «Статистика підприємств» є формування знань про організацію і методологію статистики підприємств.

Завданнями дисципліни виступають: вивчення методів і набуття навичок збирання, опрацювання, узагальнення та аналізу статистичної інформації про діяльність підприємств.

Предметом дисципліни є масові явища і процеси, які мають місце на підприємстві.

1. ПРЕДМЕТ, МЕТОДИ ТА ЗАВДАННЯ СТАТИСТИКИ ПІДПРИЄМСТВ

1. Предмет, метод і завдання статистики підприємств.
2. Поняття, ознаки та характеристика підприємств.
3. Виробнича структура підприємства.

Статистика підприємств – один з розділів статистичної науки, що формує систему основних показників, які характеризують економіко-статистичний стан суб'єктів господарювання різних форм власності (фірм, компаній, підприємств та їх об'єднань) у цілому, надає цифрову інформацію, необхідну для управління підприємством та розробки його тактики і економічної стратегії на перспективу.

Предметом статистики підприємств є вивчення кількісної і якісної сторін масових суспільних явищ, що відбуваються на підприємствах у конкретних умовах місця і часу.

Організація статистичного дослідження складається з послідовних стадій (етапів):

- статистичне спостереження;
- зведення, класифікація та групування матеріалів статистичного спостереження;
- статистичний аналіз отриманої інформації.

На кожному з цих етапів застосовуються специфічні статистичні прийоми, способи, правила і методи дослідження, які в сукупності складають статистичну методологію.

Методи статистичного дослідження включають: статистичне спостереження; зведення і групування статистичних даних; статистичні таблиці; графічні способи зображення статистичних даних; абсолютні й відносні величини; середні величини; показники варіації; вибіркоче спостереження; ряди динаміки; статистичні індекси та ін.

Завданнями статистики підприємств є:

- реалізація державної політики в галузі статистики підприємств;
- збирання, опрацювання, узагальнення та всебічний аналіз статистичної інформації щодо масових соціально-економічних явищ і процесів, які відбуваються на підприємствах;
- розроблення, вдосконалення і впровадження статистичної методології у практиці роботи підприємств, яка базується на результатах наукових досліджень, міжнародних стандартах та рекомендаціях;
- забезпечення достовірності, об'єктивності, оперативності, стабільності та цілісності статистичної інформації;
- впровадження новітніх інформаційних технологій з опрацювання статистичної інформації, що характеризує різноманітні суспільні явища і процеси, які відбуваються на підприємствах;
- збереження і захист статистичної інформації.

Підприємство – це організаційно відокремлена та економічно самостійна основна ланка виробничої сфери економіки, що виготовляє продукцію (виконує роботу або надає послуги).

Підприємства класифікують за певними ознаками:

- мета і характер діяльності (комерційні, некомерційні);
- форма власності (приватні, колективні, комунальні, державні);
- правовий статус і форма господарювання (одноосібні, кооперативні, орендні, господарські товариства);
- вид діяльності (промислові, сільськогосподарські, будівельні, транспортні, торгові, виробничо-торгові, торгово-посередницькі, лізингові, банківські, страхові, туристичні);
- ступінь підпорядкування (головні, дочірні, асоційовані, філії);
- розмір (великі, середні, малі, мікропідприємства).

Виробнича структура підприємства характеризується складом його підрозділів. Відповідно до специфіки діяльності підприємства виробнича структура може бути цехова та безцехова, технологічною та предметною, комплексною та спеціалізованою.

Промислові підрозділи підприємства здійснюють процес виробництва, забезпечують для цього необхідні умови, безпосередньо виробляють продукцію.

Непромислові (адміністративно-управлінські, організаційні) підрозділи забезпечують необхідні умови для здійснення процесу виробництва.

Залежно від функцій цехова структура підприємства включає наступні промислово-виробничі цехи:

- основні (випускають продукцію, виробляють напівфабрикати);
- підсобні (виробляють тару для пакування основної продукції, певні приладдя тощо);
- допоміжні (забезпечують безпосередні умови для функціонування основного виробництва: електроенергія, вода, пара тощо).

2. ОРГАНІЗАЦІЯ СТАТИСТИЧНОГО СПОСТЕРЕЖЕННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ

1. Основи організації статистичного спостереження.
2. Вимоги до статистичної інформації.
3. Інформаційне забезпечення статистики підприємства.

Організація статистичного спостереження залежить від напрямів діяльності підприємства, які формують склад статистичної інформації.

Статистична інформація – первісний статистичний матеріал про фінансово-господарські процеси, які мають місце на підприємстві. Цей статистичний матеріал згодом систематизується, зводиться, аналізується та узагальнюється.

Статистичне спостереження на підприємстві включає етапи.

1. Складається план статистичного спостереження, де зазначаються напрямки та мета, визначаються джерела інформації та формується інформаційна база статистичного дослідження.

2. Готуються матеріали до аналізу. Здійснюється підбір необхідної інформації, перевіряється її достовірність та забезпечується попередня аналітична обробка.

3. Здійснюється попередня оцінка статистичних показників. Порівняння показників з плановими та попереднього періоду.

4. Оцінюються фактори впливу на статистичні показники.

5. Узагальнюються результати статистичного спостереження та робляться висновки для прийняття управлінського рішення.

Статистична інформація повинна бути достовірною та актуальною. Планові показники, за якими здійснюється статистичне спостереження мають відображати реальні планові завдання. План реалізації продукції повинен бути узгодженим з процесом виробництва, який, в свою чергу, повинен відповідати системі матеріально-технічного

(ресурсного) забезпечення.

Норми витрат матеріалів і трудових ресурсів мають перевірятися за даними про їх фактичні питомі витрати та їх динамікою використання.

Необхідно контролювати достовірність статистичної та бухгалтерської звітності, повноту й своєчасність проведення інвентаризації й відображення її результатів в обліку.

Оброблені статистичні дані групуються у вигляді аналітичних таблиць, графіків. У таблицях та графіках відображають аналізовані показники у зіставленні з плановими та нормативними даними. Аналітичні таблиці та графіки формуються в аналітичну записку.

Аналітична записка за своїм змістом повинна бути ясною, стислою та наочно відображати статистичну інформацію. Рекомендується в аналітичній записці використовувати прості та ємні таблиці, графіки, схеми, певну інфографіку.

Інформаційне забезпечення статистики підприємства включає в себе набір первинних та статистичних даних.

Первинні дані – інформація, яка включає кількісну та якісну характеристики явищ і процесів, які виявлені на підприємстві під час статистичних спостережень.

Статистичні дані – інформація, отримана на підставі проведених статистичних спостережень, опрацьована і подана у формалізованому вигляді відповідно до загальноприйнятих принципів і методології, а також встановлена законодавчо.

Законодавчо закріплюються форми державних статистичних спостережень (звітності): щодо виробленої та реалізованої продукції, з праці, з використання робочого часу, про наявність і рух основних засобів, капітальні інвестиції тощо.

Перелік форм статистичної звітності підприємства залежить від галузі та специфіки діяльності.

3. СТАТИСТИКА ПЕРСОНАЛУ

1. Склад персоналу підприємства.
2. Статистика робочого часу працівників.
3. Статистика продуктивності праці на підприємстві.
4. Статистика оплати праці.

Статистичний аналіз складу персоналу підприємства проводиться на основі форм офіційної статистичної звітності зі статистики чисельності, заробітної плати та робочого часу найманих працівників.

Персонал на підприємстві групується за наступними ознаками: за статтю, за віком, за стажем роботи, за кваліфікацією, за освітою.

Основним показником наявності робочої сили на підприємстві є облікова чисельність працівників.

Для характеристики чисельності працівників за період розраховуються середньооблікова чисельність працівників, яка за звітний місяць обчислюється діленням чисельності працівників облікового складу за кожен календарний день звітного місяця, тобто з 1 по 30 або 31 (для лютого – по 28 або 29 число), включаючи святкові (неробочі) і вихідні дні, на кількість календарних днів звітного місяця.

Середньооблікову чисельність за більший період часу (квартал, рік) практиці розраховують за формулою простої середньої арифметичної – діленням суми середньооблікових чисел за відповідні місяці на їх кількість, тобто на 3 або на 12.

Також розраховується середньооблікова чисельність усього персоналу в еквіваленті повної зайнятості, ґрунтується на перерахунку всього персоналу, який залучається до роботи у звітному періоді та отримував відповідну заробітну платню (дохід) (як за відпрацьований робочий час, так і не відпрацьований, але оплачений), в умовну чисельність працівників, зайнятих виконанням роботи повний робочий день, виходячи зі встановленої її тривалості.

На рівні підприємства вирізняють такі категорії персоналу: керівники, спеціалісти, службовці, робітники.

Мірою кваліфікації окремого робітника найчастіше слугує відповідний розряд за встановленою тарифною сіткою. Узагальнювальною мірою рівня кваліфікації робітників є середній тарифний розряд.

Використання робочого часу характеризується передусім абсолютними та відносними показниками.

Календарний фонд — кількість календарних днів, які припадають на всіх працівників підприємства, його розраховують як суму людино-днів виходів і невиходів на роботу за період, що розглядається.

Кількість людино-днів виходів на роботу дорівнює сумі відпрацьованих людино-днів плюс цілодобові простої.

Табельний фонд визначають відніманням від календарного фонду робочого часу кількості людино-днів невиходів у зв'язку з вихідними днями.

Максимально-можливий фонд дорівнює календарному фонду робочого часу, за винятком кількості людино-днів невиходів на роботу у зв'язку зі святковими, вихідними днями та черговими відпустками

Середньофактична тривалість робочого періоду показує, скільки днів фактичної роботи припадає на одного середньооблікового працівника за період. Вона визначається відношенням відпрацьованих людино-днів до середньооблікової кількості працівників.

Установлена тривалість робочого періоду — це кількість робочих днів підприємства в даному періоді. Вона може бути обчислена відношенням табельного фонду часу до середньооблікової чисельності працівників.

Продуктивність праці вимірюється: кількістю продукції, випущеної за одиницю часу, або кількістю часу, затраченого на виготовлення одиниці продукції.

Під час аналізу обчислюють годинну, денну і місячну (квартальну, річну) продуктивність праці одного працюючого або одного робітника. Перші два показники визначаються як відношення обсягу товарної продукції до загальної кількості відпрацьованих усіма робітниками людино-годин і людино-днів, а інші — як відношення того самого обсягу до середньооблікової чисельності робітників або всіх працівників.

До головних завдань статистики оплати праці належать: обчислення розміру коштів фонду оплати праці, вивчення їх складу та динаміки: вивчення форм і систем заробітної плати; аналіз формування і використання коштів на оплату праці, впливу окремих факторів на їх зміну; обчислення показників середнього рівня доходів і заробітної плати та їх динаміки; аналіз розподілу чисельності працівників за розміром заробітної плати; обчислення й аналіз співвідношення темпів зростання продуктивності праці та заробітної плати (доходів).

4. СТАТИСТИКА ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

1. Основи статистики основних засобів.
2. Статистика стану та руху основних засобів.
3. Ефективність використання основних засобів.

Основні засоби підприємства – матеріальні активи, які використовуються в господарській діяльності підприємства протягом терміну, що перевищує один рік з моменту введення в експлуатацію таких матеріальних активів, і вартість яких поступово зменшується у зв'язку з фізичним та моральним зносом.

До основних засобів відносяться будинки, споруди, робочі й силові машини й устаткування, вимірювальні й регулюючі прилади й пристрої, обчислювальна техніка, транспортні засоби, земельні ділянки тощо.

Основні засоби класифікуються за наступними ознаками:

1) за економічним призначенням: промислово-виробничі, непромислово;

2) за формами власності: державні, приватні, колективні;

3) за призначенням у натурально-предметній формі: будинки; споруди; передатні пристрої; машини й устаткування; транспортні засоби; інструмент; виробничий інвентар і приналежності; господарський інвентар; робоча і продуктивна худоба; багаторічні насадження; капітальні витрати по поліпшенню земель (без споруджень); інші основні засоби;

4) за галузями економіки: промисловість, сільське господарство, транспорт і зв'язок, будівництво.

Основні засоби оцінюються за:

первісною вартістю – сума витрат на придбання (створення) основних засобів, включаючи витрати на їхню доставку, монтаж та налагодження;

ліквідаційною вартістю – сума коштів або інших активів, яку підприємство очікує отримати від реалізації, або ліквідації основних фондів після загального строку їх корисного використання з урахуванням витрат, пов'язаних з цим вибуттям;

залишковою вартістю – сума різниці між первісною вартістю та зносом основних засобів.

Стан та рух основних засобів визначається за певними показниками.

Капіталомісткість продукції (КМ) – вартість основних засобів, що припадають на 1 грн. виробленої продукції:

$$KM = \frac{OЗ}{ВП} , \quad (1)$$

де ОЗ – вартість основних засобів;

ВП – випуск продукції.

Капіталоозброєність праці (КОз) – вартість основних засобів на одного працівника:

$$КОз = \frac{ОЗ}{Ч} , \quad (2)$$

де Ч – чисельність працівників.

Частка активної частини основних засобів у загальній вартості основних засобів (Доз_а):

$$Доз_а = \frac{ОЗ_а}{ОЗ} , \quad (3)$$

де ОЗ_а – вартість активної частини основних засобів.

Коефіцієнт зносу основних засобів (Кз):

$$Кз = \frac{ЗНОз}{ОЗ} , \quad (4)$$

де ЗНОз – сума зносу основних засобів.

Коефіцієнт придатності основних засобів (Кпоз) характеризує частину вартості основних засобів, яка ще не перенесена на вироблену продукцію:

$$Кпоз = \frac{ОЗзв}{ОЗпв} , \quad (5)$$

де ОЗзв – залишкова вартість основних засобів;

ОЗпв – первісна вартість основних засобів.

Коефіцієнт надходження основних засобів (Кнад) показує, яку частку становлять основні засоби, що надійшли протягом року, у загальній вартості основних засобів на кінець року:

$$K_{над} = \frac{OЗ_{над}}{OЗ_{к}} , \quad (6)$$

де $OЗ_{над}$ – вартість основних засобів, що надійшли протягом року;
 $OЗ_{к}$ – загальна первісна вартість основних засобів на кінець року.

Коефіцієнт оновлення основних засобів ($K_{он}$) показує частку нових основних засобів, що оновлені протягом року, у загальній вартості основних засобів на кінець року:

$$K_{он} = \frac{OЗ_{он}}{OЗ_{к}} , \quad (7)$$

де $OЗ_{он}$ – вартість основних засобів, що оновлені протягом року.

Коефіцієнт вибуття основних засобів ($K_{в}$) показує частку основних засобів, що вибули протягом року, у загальній вартості основних засобів на початок року:

$$K_{в} = \frac{OЗ_{в}}{OЗ_{п}} , \quad (8)$$

де $OЗ_{в}$ – вартість основних засобів, що вибули протягом року;
 $OЗ_{п}$ – загальна первісна вартість основних засобів на початок року.

Ефективність використання основних засобів залежить від їхнього технічного стану, рівня механізації та автоматизації виробничого процесу, ступеня завантаження обладнання тощо. Розраховується за певними показниками.

Фондовіддача основних засобів ($\Phi В$) характеризує рівень виробництва продукції на 1 грн. середньорічної вартості основних засобів:

$$\Phi В = \frac{ВП}{OЗ} , \quad (9)$$

де $ВП$ – випуск продукції протягом року;
 $OЗ$ – загальна вартість основних засобів.

Фондовіддача активної частини основних засобів (ФВа) характеризує рівень виробництва продукції на 1 грн. середньорічної вартості активної частини основних засобів:

$$ФВа = \frac{ВП}{ОЗа} , \quad (10)$$

де ВП – випуск продукції протягом року;

ОЗа – вартість активної частини основних засобів.

Рентабельність основних засобів (Rоз) характеризує ефективність використання основних засобів щодо формування розміру прибутку:

$$Rоз = \frac{П}{ОЗ} \times 100\% , \quad (11)$$

де П – прибуток;

ОЗ – загальна вартість основних засобів.

5. СТАТИСТИКА ОБОРОТНИХ АКТИВІВ

1. Основи статистики оборотних активів.
2. Аналіз оборотних активів

Оборотні активи підприємства — гроші та їх еквіваленти, які не обмежені у використанні, а також інші оборотні активи, призначені для реалізації або споживання впродовж операційного циклу або протягом дванадцяти місяців від дати балансу.

Операційний цикл — проміжок часу між придбанням запасів для здійснення діяльності та одержанням грошей від реалізації виробленої з них продукції.

Оборотні активи підприємства групуються за такими ознаками:

- а) джерелами формування — власні та прирівняні до власних, залучені, інші;
- б) методами регулювання — нормовані (виробничі запаси, незавершене виробництво, запаси готової продукції на складах підприємства),

ненормовані (відвантажена готова продукція, гроші на рахунках у банках, дебіторська заборгованість);

в) видами економічної діяльності.

Оборотні активи підприємства включають:

1. Запаси (виробничі запаси, готова продукція, товари);
2. Векселі отримані;
3. Дебіторська заборгованість (по розрахунках за відвантажену продукцію, надані послуги та виконані роботи);
4. Поточні фінансові інвестиції (акції, облігації);
5. Гроші та їх еквіваленти (в національній та іноземній валюті);
6. Інші оборотні активи.

Аналіз оборотних активів здійснюється за певними показниками.

Коефіцієнт оборотності запасів (Коз) відображає число оборотів товарно-матеріальних запасів підприємства за аналізований період. Зниження даного показника свідчить про відносне збільшення виробничих запасів і незавершеного виробництва або про зниження попиту на готову продукцію. У цілому, чим вище показник оборотності матеріальних запасів, тим менше коштів зав'язано в цій найменш ліквідній статті оборотних активів, тим більш ліквідну структуру мають оборотні активи й тим стійкіше фінансове становище підприємства:

$$Koz = \frac{РП}{Зсер} , \quad (12)$$

де РП – реалізована продукція;

Зсер – середня вартість запасів за аналізуємий період.

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості (Кодз) показує скільки разів за рік обернулися кошти, вкладені в розрахунки:

$$Kодз = \frac{ЧРП}{ДЗсер} , \quad (13)$$

де ЧРП – чиста реалізована продукція;

ДЗсер – середня сума дебіторської заборгованності за аналізуємий період.

Середня тривалість обороту запасів ($Тоз_{сер}$):

$$Тоз_{сер} = \frac{T}{Коз} , \quad (14)$$

де Т – тривалість періоду, що аналізується (днів).

Рентабельність запасів ($Rз$) характеризує економічну ефективність використання наявних запасів підприємства:

$$Rз = \frac{\Pi}{Зсер} \times 100\% , \quad (15)$$

де Π – прибуток.

Оборотність запасів важлива для підприємства, бо запаси найменш ліквідні серед поточних активів. Підприємство тримає запаси, і це зв'язує його кошти, тому вигідно реалізувати запаси якомога швидше, щоб вивільнити кошти для інших потреб.

6. СТАТИСТИКА ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ

1. Показники виробництва продукції.
2. Динаміка виробництва продукції.
3. Статистична оцінка реалізації продукції.

Показники виробництва продукції включають: вартісні показники (валова, товарна та реалізована продукція), натуральні показники (шт., т, м тощо) та умовно-натуральні (у порівнянні до певної бази або еталону).

Валова продукція (ВП) – вартість усіх готових виробів і

напівфабрикатів, виготовлених у звітному періоді зі свого матеріалу і матеріалу замовника, а також вартість виконаних робіт за винятком вартості готових виробів і напівфабрикатів власного виробництва, спожитих у власному виробництві.

Товарна продукція (ТП) – продукція виготовлена безпосередньо для реалізації замовникам (споживачам). Вартість ТП визначається у відпускних цінах без податків.

Реалізована продукція (РП) – продукція відвантажена покупцям (замовникам) і оплачена ними в даному періоді. У реалізовану продукцію включається частина вартості товарної продукції попереднього періоду, оплата за який зроблена в поточному періоді.

Динаміка виробництва продукції визначається за певними показниками, індексами.

Індекс обсягу виробництва (I_{OB}) на основі рівня нормативної трудомісткості виробів показує зміну витрат праці на виробництво:

$$I_{OB} = \frac{\sum q_1 t_n}{\sum q_0 t_n}, \quad (16)$$

де q_1 , q_0 – випуск продукції в натуральному вираженні у звітному й базовому періодах, відповідно;

t_n – нормативна трудомісткість виробу.

Коефіцієнт ритмічності виробництва ($K_{ртв}$):

$$K_{ртв} = \frac{ВПфн}{ВПп}, \quad (17)$$

де ВПфп – фактичний випуск продукції, зарахований у межах не вище планового рівня;

ВПп – плановий випуск продукції.

Коефіцієнт рівномірності виробництва ($K_{рмв}$) (наприклад, за місяць, який має D днів):

$$K_{рмв} = \frac{\sum_{i=1}^D ВПф_i}{ВПп} , \quad (18)$$

де ВПф_i – фактичний випуск продукції у і-тому дні місяця, зарахований у межах не вище планового рівномірного рівня.

Статистична оцінка реалізації продукції забезпечується визначенням певних показників продажу продукції, виконання договірних зобов'язань.

Індекс вартості реалізованої продукції (Іврп) відображає зміну вартості реалізованої продукції у динаміці та темпи зміни виручки:

$$I_{врп} = \frac{\sum Q_1 P_1}{\sum Q_0 P_0} , \quad (19)$$

де Q₀, Q₁ – фактична кількість продукції у періодах 0 та 1, відповідно;
P₀, P₁ – фактична ціна продукції у періодах 0 та 1, відповідно.

Різниця між чисельником і знаменником цього індексу відображає абсолютний приріст або зниження вартості реалізованої продукції (суми виручки) у поточному періоді в порівнянні з базисним.

Індекс виконання договірних зобов'язань (Ідз):

$$I_{дз} = \frac{\sum Q_{ф} P_{д}}{\sum Q_{д} P_{д}} , \quad (20)$$

де Q_ф, Q_д – поставка продукції фактично і за договором, відповідно;
P_д – договірна ціна продукції.

7. СТАТИСТИКА ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА

1. Склад витрат підприємства.
2. Показники собівартості.
3. Динаміка собівартості одиниці продукції.

Склад витрат підприємства визначається нормативними документами з бухгалтерського обліку, специфікою діяльності підприємства.

Витрати, пов'язані з операційною діяльністю, поділяються на: собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг); адміністративні витрати; витрати на збут; інші операційні витрати.

Собівартість реалізованої продукції (робіт, послуг) складається з виробничої собівартості продукції (робіт, послуг), яка була реалізована протягом звітного періоду, нерозподілених постійних загальновиробничих витрат та наднормативних виробничих витрат .

До виробничої собівартості продукції (робіт, послуг) включаються: прямі матеріальні витрати; прямі витрати на оплату праці; інші прямі витрати; загально-виробничі витрати.

Витрати операційної діяльності групуються за такими економічними елементами: матеріальні витрати; витрати на оплату праці; відрахування на соціальні заходи; амортизація; інші операційні витрати.

Показники собівартості включають:

- 1) витрати на 1 гривню товарної продукції ($V_{1грн}$):

$$V_{1грн} = \frac{CB_{тп}}{ТП} , \quad (21)$$

де $CB_{тп}$ – собівартість товарної продукції;

$ТП$ – товарна продукція.

- 2) собівартість одиниці продукції ($CB_{1п}$):

$$CB_{In} = \frac{Bn}{Q}, \quad (22)$$

де Bn – витрати на виробництво продукції;

Q – вироблена продукція у натуральному вимірі.

3) загальні витрати на виробництво продукції ($B_{заг}$):

$$B_{заг} = \sum_{i=1}^n B_i, \quad (23)$$

де B_i – витрати на виробництво i -го виду продукції;

n – кількість видів продукції.

Динаміка собівартості одиниці продукції характеризує зміну загальної собівартості продукції через:

1) індекс планового завдання ($I_{пз}$):

$$I_{пз} = \frac{CB_{1п.план.зп}}{CB_{1п.факт.бп}}, \quad (24)$$

де $CB_{1п.план.зп}$ – планова собівартість одиниці продукції у звітному періоді;

$CB_{1п.факт.бп}$ – фактична собівартість одиниці продукції у базисному періоді;

2) індекс виконання плану ($I_{вп}$):

$$I_{вп} = \frac{CB_{1п.факт.зп}}{CB_{1п.план.зп}}, \quad (25)$$

де $CB_{1п.факт.зп}$ – фактична собівартість одиниці продукції у звітному періоді;

3) індекс динаміки ($I_{д}$):

$$I_{д} = \frac{CB_{1п.факт.зп}}{CB_{1п.факт.бп}}, \quad (26)$$

8. СТАТИСТИКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ

1. Фінансова стійкість підприємства.
2. Прибутковість та рентабельність.
3. Ліквідність.

Фінансова стійкість підприємства відображає можливості підприємства вчасно й повністю виконати платіжні зобов'язання щодо торгових, кредитних та інших операцій грошового характеру. Коефіцієнти фінансової стійкості:

- коефіцієнт автономії: $Ka = \frac{\text{Власний_капітал}}{\text{Валюта_балансу}};$

- коефіцієнт фінансової залежності: $Kфз = \frac{\text{Активи}}{\text{Власний_капітал}};$

- коефіцієнт маневреності власних коштів: $Kмвк = \frac{\text{Власні_кошти}}{\text{Власний_капітал}};$

- коефіцієнт фінансового ризику: $Kфр = \frac{\text{Позикові_кошти}}{\text{Власні_кошти}}.$

Прибутковість характеризує здатність підприємства отримувати прибуток на вкладений капітал. Показники прибутковості:

- коефіцієнт загальної прибутковості (до розрахунку береться прибуток до сплати податків по всіх видах діяльності):

$$Kзп = \frac{\text{Загальний_прибуток}}{\text{Обсяг_реалізації}};$$

- коефіцієнт прибутковості операційної діяльності:

$$Kпод = \frac{\text{Прибуток_операційної_діяльності}}{\text{Реалізована_продукція}};$$

- коефіцієнт чистого прибутку (до розрахунку береться прибуток після сплати податків): $Kчп = \frac{\text{Чистий_прибуток}}{\text{Обсяг_реалізації}}.$

Рентабельність характеризує ефективність діяльності підприємства:

- коефіцієнт рентабельності активів: $K_{ра} = \frac{\text{Загальний_прибуток}}{\text{Валюта_балансу}}$;

- коефіцієнт рентабельності власного капіталу:

$$K_{рвк} = \frac{\text{Чистий_прибуток}}{\text{Власний_капітал}};$$

- коефіцієнт рентабельності діяльності: $K_{рд} = \frac{\text{Чистий_прибуток}}{\text{Чиста_виручка}}$.

Ліквідність характеризує спроможність підприємства швидко погашати свої поточні зобов'язання:

- коефіцієнт покриття: $K_{пок} = \frac{\text{Оборотні_активи}}{\text{Поточні_зобов'язання}}$;

- коефіцієнт швидкої ліквідності: $K_{шл} = \frac{\text{Оборотні_активи} - \text{Запаси}}{\text{Поточні_зобов'язання}}$;

- коефіцієнт абсолютної ліквідності: $K_{ал} = \frac{\text{Грошові_кошти}}{\text{Поточні_зобов'язання}}$.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Звітна документація [електронний ресурс]. – режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

2. Мармоза А.Т. Теорія статистики: підручник /А.Т. Мармоза.- [2-е вид., перероб. та доп.]- К.:ЦУЛ, 2013.

3. Матковський С. О., Гринькевич О. С., Сорочак О. З., Гальків Л. І., Прокопович-Павлюк І. В. Статистика підприємств: навчальний посібник/ За ред. С. О . Матковського. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – К., Алерта, 2013.

4. Мних Є. В. Економічний аналіз діяльності підприємства: Підручник. — К., 2008.

5. Моторин, Р. М. Статистика для економістів : навч. посібник / Р. М. Моторин, Е. В. Чекотовський. — 3-тє вид., випр. і доп. — Київ : Знання, 2013.

6. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку [електронний ресурс]. – режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>.